

ANTİK DÖNEMDEN GÜNÜMÜZE HAMİLE GİYSİLERİ

Ahsen GÜNBULUT*

Özet

Birçok kadın tarafından hayatlarında önemli bir dönüm noktası olarak görülen hamilelik, fizyolojik bir olgu olmasına rağmen kadınların bu süreçte yaşadığı deneyimler kişisel ve kültürel nedenlerden dolayı çeşitlilik göstermektedir. Fonksiyonel gerekliliği olan hamile giysileri, genellikle kadınların gebelik süresince değişen vücut şekillerine göre tasarlanmıştır. Fonksiyonel işlevinin yanı sıra hamile giysilerinin psikolojik ve ideolojik işlevleri de önemlidir. Antik dönemden bugüne kadar kadın açısından hem kişisel hem de toplumsal olarak anneliğin oluşumunda hamile giysileri önemli bir unsur olmuştur.

Estetik açıdan vücudun bir ya da birkaç kısmını öne çıkaracak bir araç olarak kullanılan moda sayesinde giysilerin karın bölgesinin vurgulandığı dönemlerde, hamile silüeti popüler olmuştur. Çağdaş hamile giysi tasarımlarına ilham kaynağı olan stiller, en eski dönemlere kadar uzanan hamile giysilerinin kökenini oluşturmuştur. Bu çalışmada çağdaş hamile giysi tasarımına ilham kaynağı olan bu giysilerin, antik çağdan günümüze kadar dönemselsel olarak renk, kumaş, stil vb. özellikleri incelenecektir. Bu çalışmada çağdaş hamile giysi tasarımına ilham kaynağı olan bu giysilerin, antik çağdan günümüze kadar dönemselsel olarak renk, kumaş, stil vb. özellikleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Antik Dönem, Hamile Giysisi, Giysi İncelemeleri*

*Arş. Gör. Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım ASD

FROM ANCIENT TIMES TO TODAY THE MATERNITY CLOTHES

Ahsen GÜNBULUT*

Abstract

Although a physiological phenomenon varies due to personal and cultural reasons, pregnancy is seen as a major turning point in the experience of women lives by many women. Maternity clothes have functional requirements, generally which is designed in accordance with the changing of women's body shape during pregnancy. As well as utilization function it has an important psychological and ideological function too. From ancient times to today, maternity clothes have been a major factor in the formation of motherhood both personally and socially.

Aesthetically, thanks to fashion, it is used as a tool to highlight one or several parts of the body during the periods that abdomen of clothes are pointed, while pregnant silhouettes are getting popular, the styles which are the origin of maternity clothing are inspired to contemporary designs. In this study the clothes which are inspired the contemporary maternity clothes are examined as periodical in the light of features like color, fabric, style etc.

Key Words: *Ancient Times, Maternity Clothes, Garment Examination*

*Asst., Akdeniz University, Institute of Fine Arts, Art and Design ASD

1.GİRİŞ

Birçok kadın tarafından hayatlarında önemli bir dönüm noktası olarak görülen hamilelik, fizyolojik bir olgu olmasına rağmen kadınların hamilelik deneyimleri kişisel ve kültürel nedenlerden dolayı çeşitlilik göstermektedir. II. Dünya Savaşı'nın öncesine kadar hamilelik nadiren tartışılan bir konu olmuştur ve genellikle hamile kadınlar evlerine kapanarak geri planda kalmayı tercih etmişlerdir. Günümüzde ise birçok kadın, hamilelikleri boyunca kişisel ve mesleki yönlerini devam ettirmektedir ve bunun sonucunda kişisel hamilelik deneyimleri her türlü kamusal alana yayılmaktadır (Lee,2012; 23).

Fonksiyonel gerekliliği olan hamile giysileri, genellikle kadınların hamilelik süresince değişen vücut şekillerine göre tasarlanmıştır. Fonksiyonel işlevinin yanı sıra hamile giysilerinin önemli psikolojik ve ideolojik işlevleri de vardır. Antik dönemden bugüne kadar kadın açısından hem kişisel hem de toplumsal olarak anneliğin oluşumunda hamile giysileri önemli bir unsur olmuştur. Jennifer Musial'a göre; "Kadın, söz konusu olan kıyafet seçimi ile hamileliğini kamuoyuna duyurur ve somutlaştırılmış hamilelik deneyimi toplumsal bir söylem haline gelir" (Aktaran: Lee,2012; 23).

Estetik açıdan vücudun bir ya da birkaç kısmını öne çıkaracak bir araç olarak kullanılan moda sayesinde giysilerin karın bölgesinin vurgulandığı dönemlerde, hamile silüeti popüler olurken en eski dönemlere kadar uzanan hamile giysilerinin kökenini oluşturan stiller, çağdaş hamile giysi tasarımlarına ilham kaynağı olmuştur. Mısır, Yunan ve Roma dönemi giysilerinde görülen drapeler, günümüzde hamile giysilerine çeşitli biçimlerde aktarılmaktadır (Furer,1968:8).

Orta Çağ dönemine gelindiğinde hamile kadınlar, büyüyen karınlarını gizlemek için geniş çember etekler giymişlerdir. Orta Çağ ve Rönesans sonrası hamilelik, idealize edilmiş hatta hamilelerin yürüyüş ve bebeği taşıma şekilleri moda olarak kabul edilmiştir (Furer,1968:8). 17.yy. da hamile kadınlar tarafından giyilen en karakteristik giysilerden birisi karnı örtmeye yarayan, göğsün altından bağlanan uzun önlüklerdir.1669 yılının başlarında Londra'da parlamento üyeliği yapmış bir donanma komutanı olan Samuel Pepys günlüklerinde, önlüklerin hamileliği çağrıştırmasını şöyle aktarmıştır: " Kral ve Kraliçeyi

bekliyorum.....Kraliçe, beyaz önlükler içerisinde hamile bir kadına benziyor.”
(Baumgarten,1987).

Görsel- 1. Apron,1760,The Metropolitan Museum of Art

Daha önceki dönemlerle karşılaştırıldığında 18.yy.da hamile giysilerine daha fazla sayıda örnek verebilmek mümkündür. Örneğin, 1703 yılında “Andrienne” isimli tiyatro oyununda Fransız artist Matmazel Marie Carton Dancourt’un canlandırdığı hamile prenses karakteri için sabahlık tasarlanmıştır. Fransa Kraliçesi Marie Antoinette’in ilk bebeğine hamile olduğu dönemde saray terzileri tarafından tasarlanan redingot tarzındaki “ceket elbise” de diğer bir örnektir (Furer,1968:8).

Görsel- 2. Marie Antoinette için tasarlanan “Ceket Elbise”,1778

18.yy.da kadınlar, maddi olanakları geniş bir gardıroba ve özel tasarlanmış hamile giysilerini satın almaya yetmediği için var olan günlük giysilerini şaşırtıcı şekilde değişen boyutlara adapte etmişlerdir. Örneğin, önden gizli bağcıklarla kapanan giysiler yeni figürlerin

ortaya çıkmasını sağlamıştır. Genellikle iki tarafı bağcıklarla tutturulmuş iç etekler, bağlar gevşetilerek, hamilelik sırasında da giymeye devam edilmiştir (Baumgarten,1987).

18.yy. hamile döpiyesi; ceket, iç etek ve ceket altına giyilen bir yelekten oluşmaktadır. Hamilelik boyunca, ön orta kısmından bağcıklarla ayarlanabilen bir çeşit kolsuz yeğin kullanıldığı görülmektedir. Ceketler istenilirse yeleksiz de giyilebilmiştir(Baumgarten,1987).

Görsel- 3. Hamile döpiyesi, 18. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

18.yy.da hamile kadınlar gebelik süreleri boyunca, belden yukarıya doğru sıkı bağcıklarla bağlanan, yumuşak koni görümlü iç çamaşırlarının giyinme zorlukları ile baş etmek durumunda kalmışlardır. Bazı korseler önden bağcıklı yapılarak giyinme ve emzirmedeki sorunlar ortadan kaldırılmıştır. 1735 senesinde Marlborough Düşesi'nin, torununa hamileliği ile ilgili hatırlarını yazdığı mektupta gebeliği boyunca rahat edebileceği giysiler hakkında da ipuçları vermiştir: “Hesaplarıma göre hamileliğimin üçüncü ayında, asla korse giyemediğimi hatırlıyorum fakat onun yerine sıcak tutması için kombinezonumun altına yelek giydim. O dönem evden dışarı çıkmayı tercih etmesem de, dışarıda devasa büyüklükteki karnımı eşarpla sarardım.”. Burada düşes tarafından belirtilen “yelek”, muhtemel olarak kemiksiz, kolsuz, önden iliklenen bir yelektir. Bazı kadınlar, bu tür hafif yeleklerin mevcudiyetine rağmen ağır korseleri takmayı tercih etmiştir (Baumgarten,1987).

Görsel- 4. Hamile korsesi, 18. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

Yazar Denis Diderot'un Fransız Ansiklopedisi'nde yer alan bir çift korsenin, karın bölgesinin zamanla büyümesiyle birlikte ek bağcıklarla genişletildiği belirtilmektedir. 1790'lara kadar korseler bazı eleştiriler olsa da asıl büyük tepkileri popülerliğini yitirdikten sonra çekmiştir. "Annelere Tavsiyeler" kitabının 1807 basımında Dr.Buchan, yeni moda akımı olan korse giymemeyi önerirken, gebelik sırasında korse kullanmayı eski bir uygulama olarak nitelendirmiştir. Fakat 19.yy.da korse, moda olarak geri dönmüş ve bir yüzyıl öncesine göre bel daha da daraltılmıştır (Baumgarten,1987).

18.yy.da biberonlar çok bilinmese de kadınlar, çocuklarını en az bir yıl emzirmiş ve zamanla emzirmek popüler hale gelmiştir. Buna örnek olarak İngiltere Kralı II.George 'un karısı Kraliçe Caroline'nin bütün çocuklarını emzirmesi verilebilir. Emzirme konusunda yetersizlik ya da isteksizlik durumunda sütanneleri tutulmuştur. Dergi yazarı Esther Burr, kocasıyla beraber yaptıkları seyahatler sırasında beş ve bir buçuk yaşındaki çocukları için sütanne tutmuştur. Yazdığı günlüklerde, oğlu Aaron'un sütannesine " Bu şehirde emzirme amaçlı en iyi kadına sahibim." şeklinde değinmiştir (Baumgarten,1987).

Şüphesiz ki çoğu kadın emzirme sırasında günlük giysilerini giymişlerdir. Eğer korse kullanılıyorsa ön taraftan bağlanan, hafif korseleri tercih etmişlerdir(Baumgarten,1987). Colonial Williamsburg Müzesi'nin koleksiyonunda yer alan brokar kumaştan yapılan korse; ön, arka bağcıklara ve emzirmeye uygun olarak göğsün üzerinde açılan bir kapağa sahiptir 19.yüzyılda bazı yüksek yakalı ve arka kapamalı elbiselerde emzirme işlemi için değişiklikler yapılmıştır. Örneğin aşağıda bulunan görselde yer alan elbisenin ön kısmı yükseltilmiş ve açılmış kesiğin üstüne bir parça eklenmesiyle emzirme işlemi kolaylaştırılmıştır. (Baumgarten,1987).

Görsel- 5. Emzirme Elbisesi, 19. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

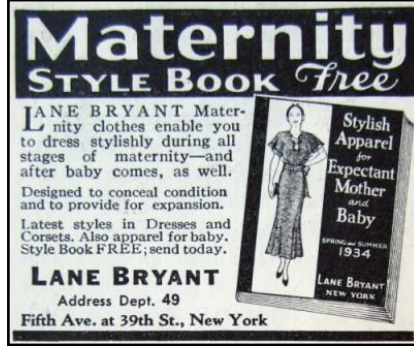
Viktorya döneminin muhafazakâr yapısı nedeniyle hamile kadınlar bu dönemde geri planda kalmıştır. Bu nedenle vücudu tamamen sarmayacak şekilde, bol kesimli giysiler giyilmiştir. Viktorya döneminin bu tutumu hamile giyimi konusunda toplumda bir boşluk oluşturmuştur. Daha çok kreş mağazalarında satılan hamile giysilerine, birkaç ay kullanılacağı için harcama yapılmayacağı düşüncesi, giyim üreticileri tarafından karlı bir alan olarak görülmemesine neden olmuştur. Bu görüş 20.yy. boyunca hamile giyiminin “modanın durgun suyu” olarak tanımlanmasına da sebep olmuştur(Aıshatu Sonfada,2011:12). Hamile giyim alanındaki bu eksikliği, 1903 yılında Amerika’da ilk ticari markayı oluşturan Lane Bryant isimli bir göçmen terzi tamamlamıştır. Bryant’ın en ünlü tasarımı, bir müşterinin isteği üzerine tasarlanmış “No.5” isimli, beli genişletilebilir, çay davetlerinde giyilen, saray stilinde karnı gizlemeyi sağlayan pilelerden oluşan bir elbisedir(Furer,1968:10).

Görsel- 6. Lane Bryant’ın Hamile Giyim Kataloğu, 1928

Lane Bryant 1912 senesinde tasarımlarının yer aldığı reklamlarının New York gazetesi gibi birçok yayında yer alması için girişimde bulunmuş fakat uygunsuz ve müstehcen bulunabileceği düşünülerek isteği reddedilmiştir (Furer,1968:10). Fakat Bryant’ın tasarımları ve reklamlarındaki çabaları, hamile kadınların toplumda kabul görmesine yardımcı olmuştur.

Bryant'ın tasarımlarının amacı gizlenen hamilelikleri ortaya çıkarmak olmuş ve 1919 senesinde "gizlenen gerçekleri cezbeden modaevi" sözünü slogan haline getirmiştir (Furer, 1968:10).

Görsel- 7. Lane Bryant'ın Gazete Reklamı,193

Lane Bryant'ın yenilikçi tasarımlarıyla beraber 1920'li yılların bol ve rahat görünümü, hamile giyimine yansımıştır. 1920'li yılların başlarında elastik bantlı yüksek kemerlerle bel kısmı, daha doğal bir görünüme sahip olmuştur. Elastik bantların yerine karın büyüdükçe ayarlanabilen kuşaklar da kullanılmıştır. Elbiselerin içine giyilen, düğme ile açılıp kapanabilen bluzlar sayesinde emzirme işlemi rahat bir şekilde yapılabilmektedir. Ayrıca bu bluzlar geniş kalıplı oldukları için eteklerle birlikte kullanılarak en popüler kombinasyonlardan birini oluşturmuştur. O dönem kullanılan korseler günümüzdeki bel bantlarına eşdeğerdedir. Göğüs altında kullanılan korseler elastik yapısı ve çoklu bağcıkları sayesinde emzirmeye elverişlidir (vintagedancer,2016).

Görsel- 8. Eaton Markasının Hamile Dış Giyim ve Korse Kataloğu, 1921

1930'lu yıllarda yüksek bel kesimli elbiseler dönemin modasını yansıtmaktadır. Bu stil, hamile kadınlar için sorun oluştursa da, o dönemin tasarımcıları ayarlanabilir bel kesimleri ile soruna çözüm bulmuşlardır. Hamile kadınlar için diğer bir sorun da hamileliği mümkün olduğu sürece gizleyebilme çabasıdır. Uzun pelerinler, volanlar, bolero ceketler,

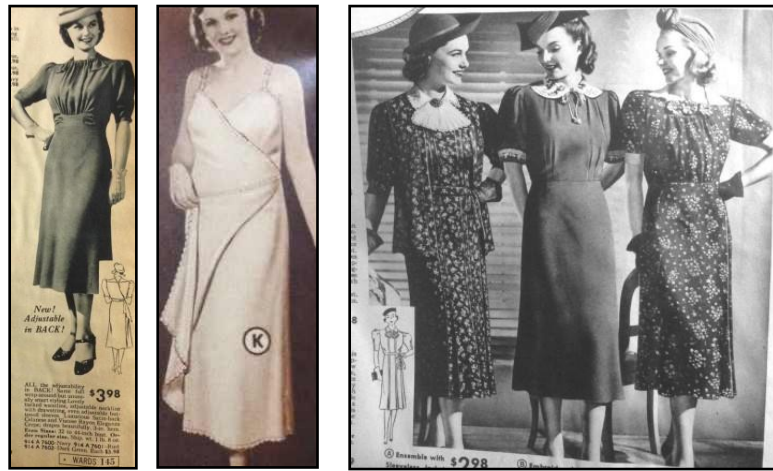

boyun ve omuzdan aşağı asılı büyük fiyonklar büyüyen karnı gizlemek için kullanılmıştır. Kamuflaj sağlayan, floral desenli giysiler giymek gibi küçük hileler sayesinde hamileler evde oturmak yerine rahatça uzun süreli sosyal ortamlarda bulunabilmiştir (vintagedancer,2016)

Görsel-9. Hamile Giyim Örnekleri, 1938

Ön parçanın diğer parça üzerine kapanması ile giyilen anvelop elbiseler, hamilelerin genişleyen bel hattı sorununa çözüm olmuştur. Diğer bir seçenek de ön kısmın daha düzgün ve pürüzsüz görünmesini sağlayan arkadan kapanan anvelop giysilerdir. Baş tarafından geçirilerek giyilmesine gerek kalmayan anvelop giysiler hamileler tarafından daha çok tercih edilmiştir (vintagedancer,2016).

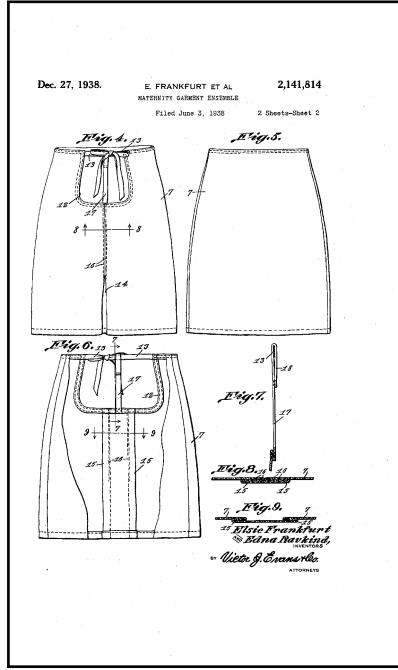
Görsel-10. Önden ve Arkadan Kapanan Anvelop Elbiseler, 1938

1930'lu yıllarda kişisel hamilelik deneyimleri sayesinde, birçok hamile giysi tasarımcısı ortaya çıkmıştır. 1937 senesinde Eloise Glover, tarzına uygun hamile giysileri bulamadığı için giysilerini kendi tasarlamıştır. Üreticilerin, giysilerini seri üretime geçirmek istemesiyle de hamile giyimi alanında kariyerine başlamıştır. Patenti alınan tasarımlarının arasında en bilineni, yanlarında bulunan düğmeleri sayesinde genişletilebilen etektir.

Görsel-11. Eloise Glover ile ilgili gazete haberi, The Evening Independent, 27 Nisan 1944

Aynı dönemde istenilen ölçüde genişleyebilen tasarımları ile ön plana çıkan diğer bir tasarımcı da "Dallaslı Frankfurt Kız Kardeşler" olarak bilinen Elsie Frankfurt'dur. Dallas'da sekreter olarak çalışan Edna Frankfurt Ravkind, ikinci çocuğuna hamileliği döneminde iş yaşamına uygun giysi bulmak konusunda sıkıntı çekmiştir. Southern Methodist Üniversitesi'nde tasarım ve muhasebe okuyan kız kardeşi Elsie Frankfurt, Edna'nın, hamileliği öncesinde giydiği döpiyesini, o dönemin hamile giyim stiline uygun olacak şekilde dönüştürerek tasarım alanına ilk adımını atmıştır. Hamile giysilerinin ortak sorunu olan karnın genişlemesine izin vermeyen giysilere çözüm olarak, ön tarafı oval olarak kesilmiş "pencere etek"i tasarlamıştır. Bu tasarımıyla hamilelerin sakladıkları karınlarını ön plana çıkararak bir yandan da toplumsal normlara meydan okumuştur (Wilson McKay, Baxter,2007;51). Tasarlanan bu etek, önlük tipi gömlek veya ceketle birlikte son derece popüler bir hamile giysisi olmuştur. Hamile giyim alanında ünlenen kız kardeşler, ilk butiklerini stratejik bir yer olarak Dallas'ta kadın doğum ofislerinin bulunduğu bölgede açmıştır. 1941 yılında da küçük kız kardeş Louise, baş tasarımcı olarak aile şirketine katılmıştır. Frankfurt'un tasarımları daha sonra "Page Boy" markası altında büyük bir hamile giyim şirketine dönüşmüştür (Chrisman-Campbell,2013).

Görsel 12. Elsie Frankfurt'un Tasarımı "Pencere Etek", 1938

"Page Boy" markası o dönemdeki birçok boşluktan yararlanmıştır. Hazır giyim üretimi yaklaşık bir yüzyıldır var olmasına rağmen hazır giyim kadın giysi modelleri erkeklere göre daha zayıf kalmıştır. 1930'lara gelindiğinde çoğu kadın tarafından mağazalardan veya posta-katalog yoluyla ısmarlama giysiler satın alınmıştır. Doğum oranlarının artması ve savaş sonrası refah ortamı içerisinde tüketicinin satın alma gücünün ve harcama alışkanlıklarının değişmesiyle, birkaç ay sürse de yeni kıyafetin hazzını yaşamak cazip hale gelmiştir (Chrisman-Campbell,2013).

Görsel -13. "Page Boy" Sonbahar –Kış Katalogunun Arka Kapağı,1952

1940 senesinde Los Angeles'da yapılan aile tatili sırasında beğenilen Willshire Bulvarındaki bir mağazada "Page Boy" un ikinci butiği açılmıştır. Açılış günü aktrist

Margaret Sullavan'ın bütün hamile giysilerini satın almasıyla Hollywood ve Page Boys markası arasında güzel bir dostluk başlamıştır. Markanın müşterileri arasında Lucille Ball, Judy Garland, Debbie Reynolds, Princess Grace ve Mrs. Errol Flynn gibi o dönemin ünlü isimleri bulunmaktadır. Aktrist Eva Marie Saint, 1955 senesinde dokuz aylık hamileyken "On The Waterfront" filmi ile "En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu" Oscar ödülünü kazandığı gecede "Page Boy" markalı etek-cekete takım giymiştir. Doğal olarak tanıtım fotoğraflarında ünlü isimleri kullanan Page Boy, 1950 senesinde ülke çapında 5 butik ve 350 mağazaya sahip olmuştur. 1994 yılına kadar çalkantılı dönemler geçiren şirket, aynı yıl "Destination Maternity" e devredilmiştir.

Görsel – 14. Aktrist Eva Marie Saint'ın Oscar Ödül Töreninde Giydiği "Page Boy" Marka Takım Elbise, 1955

İkinci Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında sınırlı sayıdaki yeni tasarımlar nedeniyle 1940'ların görünümü 1930'lu yıllara benzer şekilde gelişmiştir. Savaş ve kemer sıkma politikaları nedeni ile ipek ve naylon yerine pamuk ve viskon kumaşlar kullanılmış, birçok hamile kadın kendi kıyafetlerini elde dikmeyi tercih etmiştir. Bazı genç kadınların iş gücüne katılmasıyla pantolon giymeye başlanılsa da muhafazakâr kesim kare yaka ceketler, sade bluz ile birlikte diz boyunda etek veya elbiseler giymeye devam etmiştir.

1930'lu yılların popüler hamile giysisi olan anvelop elbiseler kuşaksız ve düğmesiz olarak ev ortamında kullanılabilse de toplum içinde giyilmesi pek de pratik olmamıştır. Bu nedenle yakası erkek gömleğini andıran, uzun ya da kısa kollu manşetli şömizye elbiseler 1940'lı yılların en popüler hamile elbisesi olmuştur. Şömizye elbiselerin önünde boydan boya veya yarıya kadar bulunan düğmeler sayesinde toplum içinde emzirme kolay bir şekilde

yapılabilmiştir. Genellikle elbiselerin kendi kumaşından yapılmış, ön ya da arka taraftan bağlanan kuşakları bulunmaktadır (vintagedancer,2016).

Görsel -15.Şömizye Elbiseler, 1943

1940'lı yılların klasik hamile giysileri sadece elbiseler değildir. Etek- ceket takımları hamile giyime de uyarlanmıştır. Önden düğmeli ceketler, arkasında bulunan kemerlerle istenilen ölçüde daraltılabilmektedir. Pantolon da yaz mevsimi boyunca hamile kadınların tercihi olmuştur. Evde yemek pişirirken veya kirli işlerde elbise üzerine kullanılan önlüklerden yola çıkarak yeni bir görünüm kazandırılan gömlekler, 1940'lı yıllarda hamile kadınların en popüler giysisi haline gelmiştir (vintagedancer,2016).

Görsel-16.Önlük Tarzı Hamile Gömlekleri, 1940

1950'li yıllarda anvelop ve şömizye yakalı elbiselerin üretimi devam ederken diğer taraftan iki parçaya ayrılmış elbiseler hamile modası için büyük bir yenilik olmuştur. Yeni kabul görmüş bu görünüm hamile giyiminin salaş görüntüsüne uyarlanmaya çalışılmış, bel hattını ön plana çıkarmadığı için de bu yenilik hamileler tarafından kabul görmüştür. Anvelop etekler, kloş ya da kalem etek şeklinde tasarlanmıştır (vintagedancer,2016).

GÜNBULUT Ahsen, “Antik Dönemden Günümüze Hamile Giysileri”

İlk defa 1930’larda görülen geniş pileli üst kesimler ile 1940’ların önlük tarzı gömleklerinin kombine edilmiş hali, 1950’lilerin düğmeli gömlek ve ceketlerine ilham kaynağı olmuştur. Geniş kalıplı bluzlar, ceketlerin veya tek düğmeli gömleklerin altına giyilebilmiştir. Dar eteklerin üzerine giyilen geniş kalıplı önlükler 1950’lerin en belirgin hamile giyim tarzlarından biri olmuştur (vintagedancer,2016).

Görsel-17.Düğmeli Gömlek ve Kalem Etek, 1957

Görsel-18.Lane Bryant Tasarımı Önlük, Kalem Etek ve Kapri Pantolon,1950

1960’lı yılların hamile giysilerinin trendleri 1950’lerden itibaren sadece biçimsel değişikliklerle devam etmiştir. Hamile giyiminde “hippi” stili de 1960’lı yılların sonunda ilgi görmüştür. O dönemin diğer bir popüler görünümü “Twiggy” de hamile giysi tasarımlarına yansımıştır. “Twiggy” stili düz kalıplı elbiseler, hamileliğin başlarında iyi bir görüntü verse de bol fakat esnek olmayan yapısı nedeniyle hamileliğin ileri aşamalarına uyum sağlamamıştır. Hamileliğin tüm aşamalarına uyum sağlayabilen giysi seçeneklerinin az olması, kadınların her dönem için yeni kıyafetler almasını gerektirmiştir.

(vintagedancer,2016). Doğu esintili giysiler de hamile giysi tasarımına ilham kaynağı olmuştur. Uzak Doğu’da görülen çapraz kapama ceketler 1960’lı yılların en popüler görünümünü olmuştur.

Görsel-19.Uzakdoğu Esintili Hamile Giysileri,1960

Giysilerin, gebeliğin ilerleyen dönemlerinde genişleyen karna uyum sağlama sorununa günümüz hamile pantolonlarına benzeyen bel bandı özellikli pantolon ve eteklerle çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Pantolonun bel bandı üzerine kenarları ipe büzülebilen bir parça eklenmiştir. Böylece kapama yeri, göbeğin üstüne çekilerek karına uygulanan basınç azaltılmıştır. Eteklerde de bulunan bel bantları eteğin aşağı kısmını daha zayıf göstermiştir. Pantolon ve eteklere eklenen bel bandının görülmemesi için üst giysiler daha uzun tutulmuştur (vintagedancer,2016).

Görsel -20. Yeni Bel Bantlı Hamile Giysileri,1960

1970’lerde hamile kadınlar için daha çok polyester tabanlı kumaşlar üzerine tasarlanmış hamile giysileri üretilmiştir. Bol kesimli üstler ve jeanler 1970’li yılların günlük hamile stilini yansıtmıştır. Bol, kısa “babydoll” elbiselerden maksî (ayak bileklerine kadar uzanan) ve midi (baldırın ortasına kadar uzanan) elbiselere kadar her çeşit uzunlukta olan

elbiseler moda olmuştur. 1970 yılların ortasında Hippi tarzı elbise ve bluzlar standart bir giyim tarzı oluştururken "anti materyalist" punk tarzı giysiler de (el yapımı tişörtler, deri giysiler, metal aksesuarlar vb.) bazı çevreler tarafından benimsenmiştir.

Görsel-21. "Mother - To - Be of the Year" Yarışması ,1971

1980'lerde de polyester kumaş kullanılmıştır. Esnek hamile pantolonları, şortlar ve tunikler en sık kullanılan parçalardır. 1980'lerde dökümlü elbiseler ve tulumlar geri dönmüştür. 1980'lerin başında Galler Prensesi Diana iki hamileliği boyunca fiyonklu, vatkalı, bol kesim elbiseleri ile hamile kadınların stil ikonu haline gelmiştir.

Görsel-22. Galler Prensesi Diana'nın Catherine Walker Tasarımı Hamile Elbisesi,1982

1980'lerin çalışan hamile kadın stilleri giyimde yeni bir kategori olarak ortaya çıkmış ve giyim üreticileri, kadınlar için iş yaşamlarına adapte edebilecekleri tarzları bulmak için uğramışlardır. Bu uğraşlar sonucu maskülen takım elbiseleri hamile giysi tasarımlarına uyarlanmıştır.

Görsel-23.Kadın Takım Elbisesi,1980, Philadelphia Museum of Art

1990'lardan itibaren hamileliği gizleme geleneği son bulmuş, feminizm ve kendi bedenini tanıma kültürüyle hamile giyimi farklı yönler yol almıştır. 1990 ve 2000'li yılların hamile giyim tasarımı büyük beden üstler, taytlar ve binici pantolonları olmuştur. Elastan gibi esneyebilen high-tech kumaşlar sayesinde genişleyen karına uyumlu giysiler üretilmiştir. Bazı markalar, 2000'lerin başında bel kısmı lastikli hamile kot pantolonları üretmeye başlamıştır.

Görsel-24.Hamile Kot Pantolonu,2016

1990'lı yılların sonlarında medyanın ünlü gebelere olan büyük ilgisi sebebiyle hamile giyim pazarında 1998 -2003 yılları arasında %10 büyüme görülmüştür(Aıshatu Sonfada,2011: 12). Marks & Spencer markasının kadın giyim direktörü Kate Bostock'un The Guardian gazetesinde yer alan röportajında hamile giyime talebin artmasının nedenini "günümüz kadınlarının giyim ihtiyaçlarının büyük ve çeşitli olma nedeni; kadınların çalışmak, seyahat etmek, spor yapmak gibi aktivitelerde bulunmasıdır" diye göstermiştir(Cartner-Morley,2006).

SONUÇ

Antik dönemden günümüze kadar modanın her alanında olduğu gibi hamile giyimi alanındaki stillere de o günün sosyal, kültürel, ekonomik vb. şartları yön vermiştir. Bu şartlar doğrultusunda kadınlar, tarihsel süreç içinde sosyal statülerini, iş yaşamlarını, kültürel değerlerini devam ettirebilmek için giysilere başvurmuştur. Hamile kadınların bazı dönemlerde estetik kaygılarla daha ince görünmek adına korseler giydikleri görülse de kadınların giysilerde aradığı en önemli özellik vücut konforu olmuştur. Hamilelik sonrası emzirme işlemine uygunluk da vücut konforundan sonra giysi tasarımlarında aranan özellikler arasında yer almaktadır. Bu nedenlerle, hamilelik dokuz ay gibi kısa bir dönemi kapsasa da sosyal yaşamlarını daha rahat devam ettirebilmek adına birçok kadın maddi olanakları doğrultusunda hamile giysisi almaktan çekinmemiştir.

Günümüzde birçok kadının, hamilelikleri boyunca kişisel ve mesleki yönlerini her türlü kamusal alanda devam ettirmesiyle birlikte, kadınlar için hamilelik döneminde ortama uygun giysi bulma sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple hamile giysilerinin tasarım açısından önemi artmıştır. Daha önce hamile giysi tasarımının birkaç yabancı kaynak dışında bilimsel alanda çalışmaması da konunun önemini arttırmaktadır. Bu konu üzerinde yapılacak çalışmalar birçok tasarımcı ve araştırmacıya ilham kaynağı olacaktır.

KAYNAKLAR

AISHATU SONFADA, Mohammed (2011). Acceptability Of Designed And Constructed Maternity Wears for Pregnant Women Teachers In Niger State, Department Of Vocational And Technical Education Faculty Of Education, Master Thesis, Ahmadu Bello University, Zaria, Nigeria.

BAUMGARTEN, Linda (1987-1988) “Fashions of Motherhood”. Colonial Williamsburg Journal (Winter). <https://www.history.org/history/clothing/women/motherhood.cfm>. Erişim Tarihi: 02.10.2016

CARTNER-MORLEY, Jess (2006) “New maternity lines”. <https://www.Theguardian.com/uk/2006/feb/28/clothes.retail>. Erişim Tarihi: 05.10.2016

CHRİSMAN-CAMPBELL, Kimberly (2013). “Dressing for two,the three sisters who inventedmodernmaternitywear”.http://www.slate.com/articles/double_x/books/2013/07/kay_g_oldman_s_history_of_maternity_clothes_dressing_modern_maternity_reviewed.html, Erişim Tarihi: 02.10.2016

LEE, Mireille M.(2012). Maternity and Miasma Dress And The Transition From Parthenos To Gune (Edited By :Petersen, Lauren Hackworth Ve Salzman-Mitchell, Patricia). Mothering and Motherhood In Ancient Greece and Rome. Austin: University of Texas Press,23-42.

STEİNFELD FURER, Barbara(1968). Maternity Dress Designs With Selected Expandable Features, Clothing, Textiles, and Related Arts,Master Thesis, Oregon State University, Corvallis.

<http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history>, Erişim Tarihi: 29.09.2016

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1: Apron,1760,The Metropolitan Museum of Art

<http://www.metmuseum.org/art/collection/search/156066>, 2016.

Görsel 2:Marie Antoinette için tasarlanan “Ceket Elbise”,1778

http://www.pbs.org/marieantoinette/life/life_2324_resource.html,2016.

Görsel 3:Hamile döpiyesi, 18. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

<http://www.history.org/history/museums/index.cfm>, 2016.

Görsel 4:Hamile korsesi, 18. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

Kaynak: <http://www.history.org/history/museums/index.cfm>, 2016.

Görsel 5: Emzirme Elbisesi, 19. Yüzyıl, The Museums of Colonial Williamsburg

Kaynak: <http://www.history.org/history/museums/index.cfm>, 2016.

Görsel 6: Lane Bryant’ın Hamile Giyim Kataloğu, 1928

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 7: Lane Bryant’ın Gazete Reklamı,1934

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 8: Eaton Markasının Hamile Dış Giyim ve Korse Kataloğu, 1921

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 9: Hamile Giyim Örnekleri, 1938

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/>, 2016.

Görsel 10: Önden ve Arkadan Kapanan Anvelop Elbiseler, 1938

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 11: Eloise Glover ile ilgili gazete haberi, The Evening Independent, 27 Nisan 1944

Kaynak: <https://news.google.com/newspapers>, 2016.

Görsel 12: Elsie Frankfurt'un Tasarımı "Pencere Etek" , 1938

Kaynak: <http://patentimages.storage.googleapis.com/pages/US2141814-1.png>, 2016.

Görsel 13: "Page Boy" Sonbahar –Kış Katalogunun Arka Kapağı, 1952

Kaynak: <http://www.slate.com/articles>, 2016.

Görsel 14: Aktrist Eva Marie Saint'ın Oscar Ödül Töreninde Giydiği "Page Boy" Marka Takım Elbise, 1955

Kaynak: <http://1.bp.blogspot.com>, 2016.

Görsel 15: Şömizye Elbiseler, 1943

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 16: Önlük Tarzı Hamile Gömlekleri, 1940

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 17: Düğmeli Gömlek ve Kalem Etek, 1957

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 18: Lane Bryant Tasarımı Önlük, Kalem Etek ve Kapri Pantolon, 1950

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 19: Uzakdoğu Esintili Hamile Giysileri, 1960

Kaynak: <https://tr.pinterest.com>, 2016

Görsel 20: Yeni Bel Bantlı Hamile Giysileri, 1960

Kaynak: <http://vintagedancer.com/1920s/vintage-maternity-clothes-history/2016>.

Görsel 21: "Mother - To -Be of the Year" Yarışması , 1971

Kaynak: <http://www.whattoexpect.com/tools/photolist/100-years-of-maternity-fashion,2016>.

Görsel 22: Galler Prensesi Diana'nın Catherine Walker Tasarımı Hamile Elbisesi, 1982

Kaynak: <http://assets.goodhousekeeping.co.uk/main/galleries/25580/princess-diana-style,2016>

Görsel 23: Kadın Takım Elbisesi, 1980, Philadelphia Museum of Art

Kaynak: <http://www.philamuseum.org/collections/permanent/318921.html,2016>.

Görsel 24: Hamile Kot Pantolonu, 2016.

Kaynak: <http://akcdn3.lcwaikiki.com/ProductImages,2016>